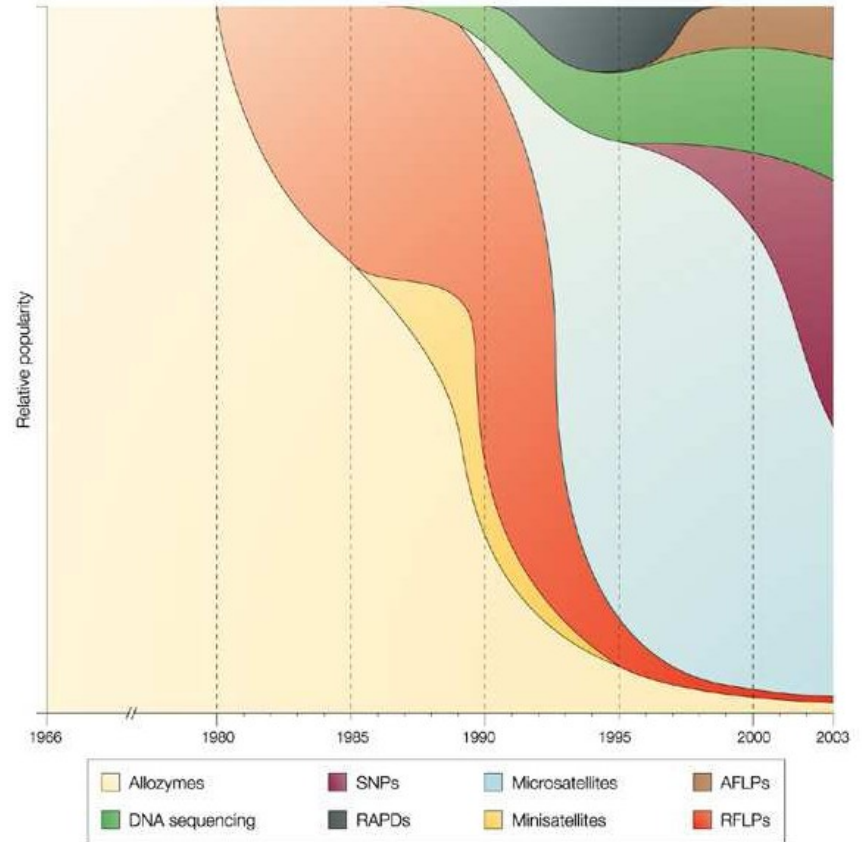
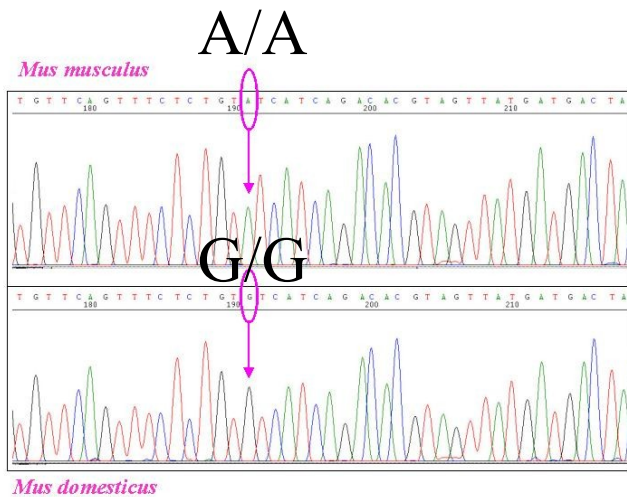
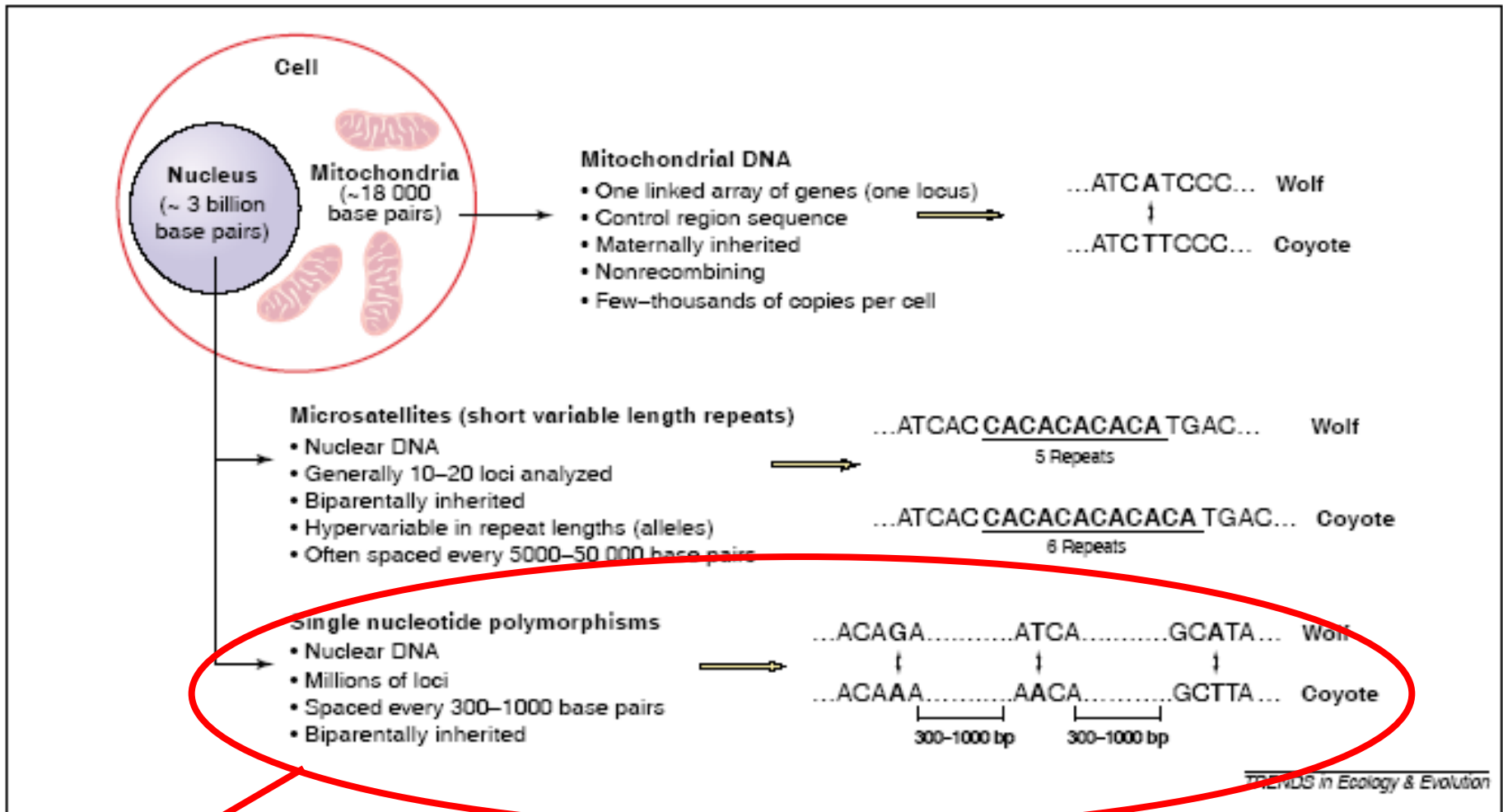

Single nucleotide polymorphisms (SNPs)

Single nucleotide polymorphisms (SNPs)

SNPs : nuclear genome (consensus)

Single-locus genetic markers

- SNPs (single nucleotide polymorphisms) – sekvenční polymorfismus
- kodominantní – je možné odlišit heterozygota (např. A/T) od homozygota (např. A/A)

CA**A**GTA
TG**G**ACG

CA**T**GTA
TG**C**ACG

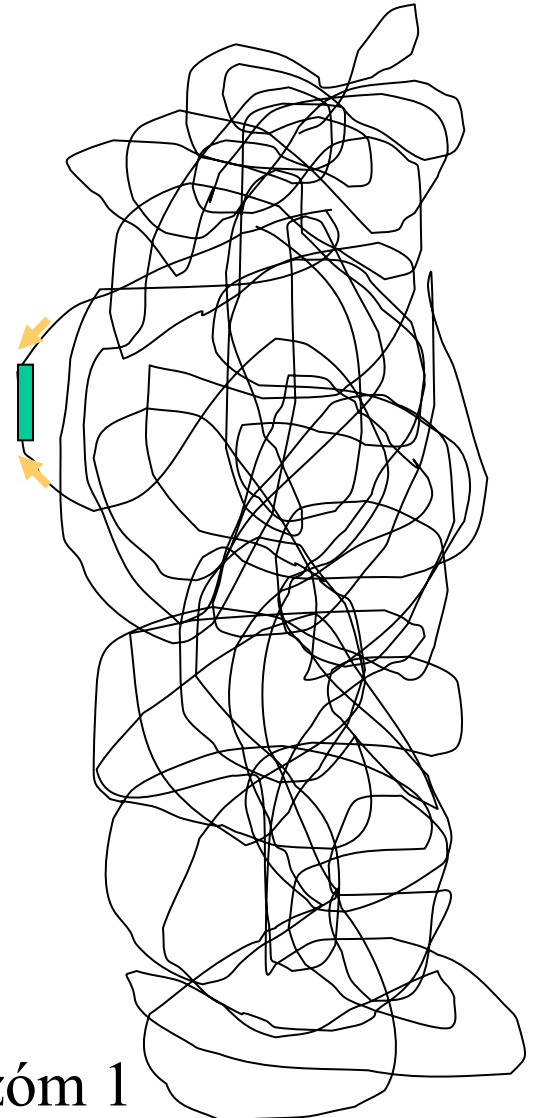
A/T

CA**A**GTA
TG**G**ACG

CA**A**GTA
TG**G**ACG

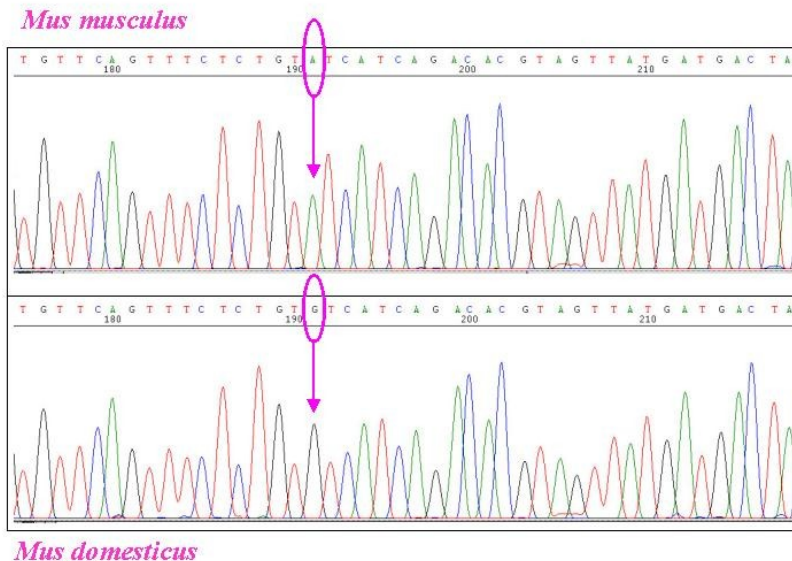
A/A

Př.: chromozóm 1

Příklad informativního SNP znaku

- fixovaný polymorfismus (homozygoti) – využití např. při studiu hybridizací (hybridi = heterozygoti)

Značení heterozygotů

N = A, C, G, T

V = G, A, C

D = G, A, T

H = A, T, C

B = G, T, C

R = A, G

Y = C, T

M = A, C

K = G, T

S = G, C

W = A, T

transice

A ↔ G

transition: Pu → Pu or Py → Py

transversion: Pu → Py or Py → Pu

Využití SNPs znaků

- obdobné jako u mikrosatelitů
- identifikace druhu (nebo genetické skupiny) - studium hybridizace
- fylogeografie
- populační genetika (genetická variabilita a struktura, tok genů, identifikace jedinců a vztahů mezi nimi, populační velikost a její změny atd.)
- mutace ve funkčních genech – i záměna jedné aminokyseliny může mít fatální dopad

Výhody

- početné a rozšířené v genomu (v kódujících i nekódujících oblastech) – milióny lokusů
- 1 SNP cca každých 300-1000 bp (v rámci druhu)
- Mendelovská dědičnost (vs. mtDNA)
- evoluce je dobře popsitelná jednoduchým mutačním modelem (vs. microsatellites)
- jsou analyzovány kratší fragmenty DNA – neinvazivní genetika

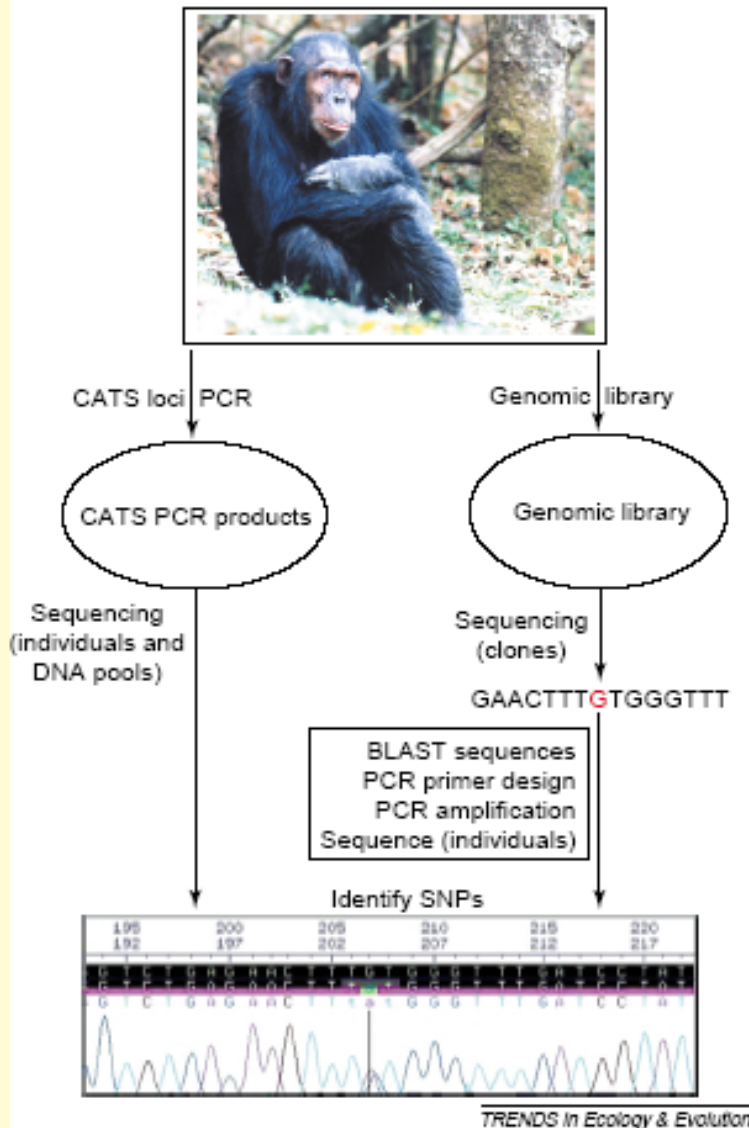
Nevýhody

- „ascertainment bias“ – výběr znaků se provádí na základě jen malého počtu jedinců a nemusí být reprezentativní
- nízká variabilita na lokus (většinou jen 2 alely)
- pro populační genetiku je vyžadován větší počet lokusů (4-10 krát více než u mikrosatelitů)

Metody analýzy

1. Nalezení lokusů („ascertainment“)
2. Genotypizace

1. Nalezení SNPs

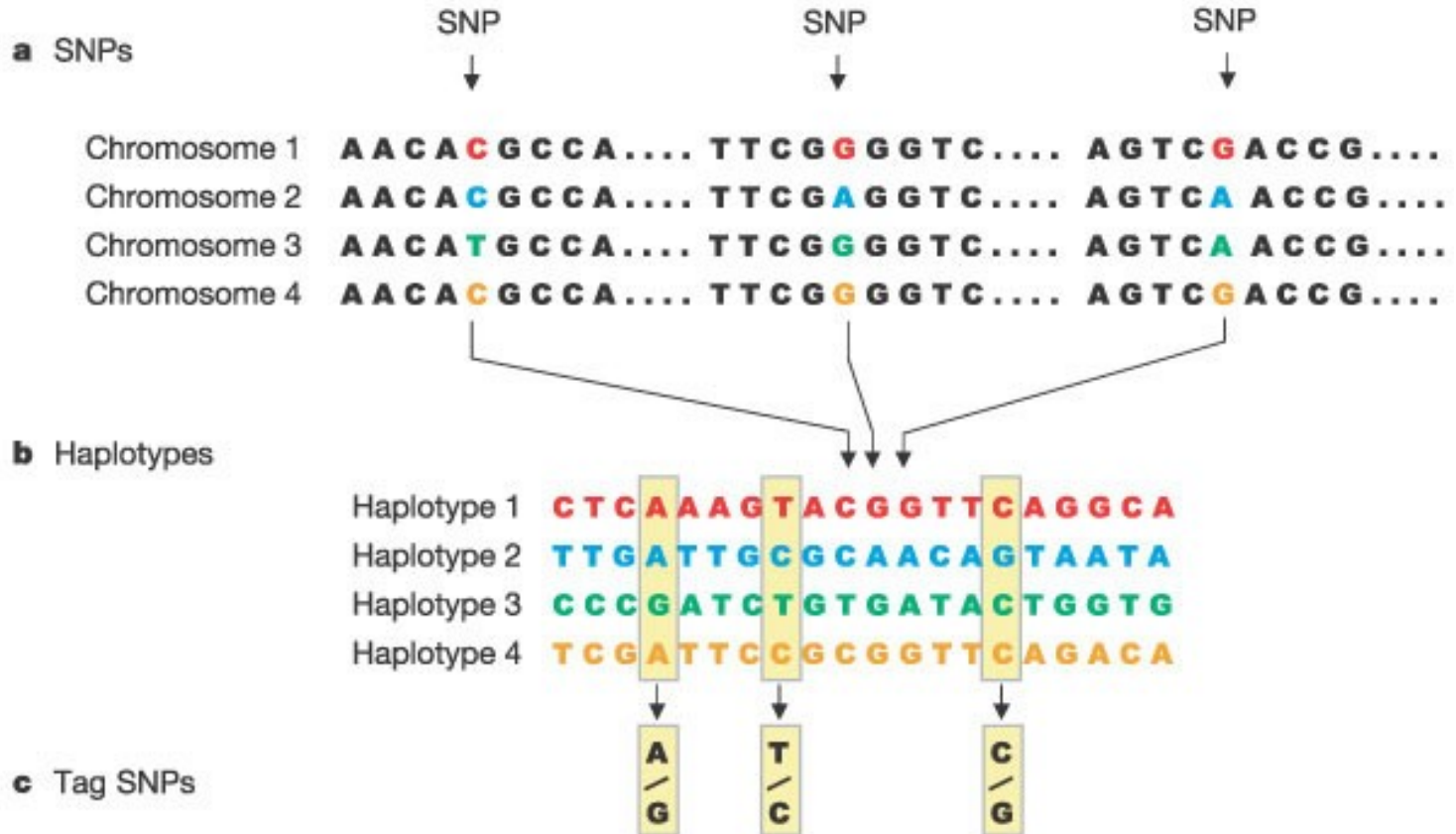

(1) CATS loci = comparative anchor tagged site loci (= cross amplification)

(2) Genomic library = genome restriction + cloning (náhodný výběr klonů – 1 SNP každých 300-1000 bp)

V současné době: Next-generation sequencing – sekvenování genomu více jedinců a hledání polymorfismů

Analýza NGS dat: Identifikace různých genotypů u různých jedinců (= homologních chromozómů, tj. variabilita alel)

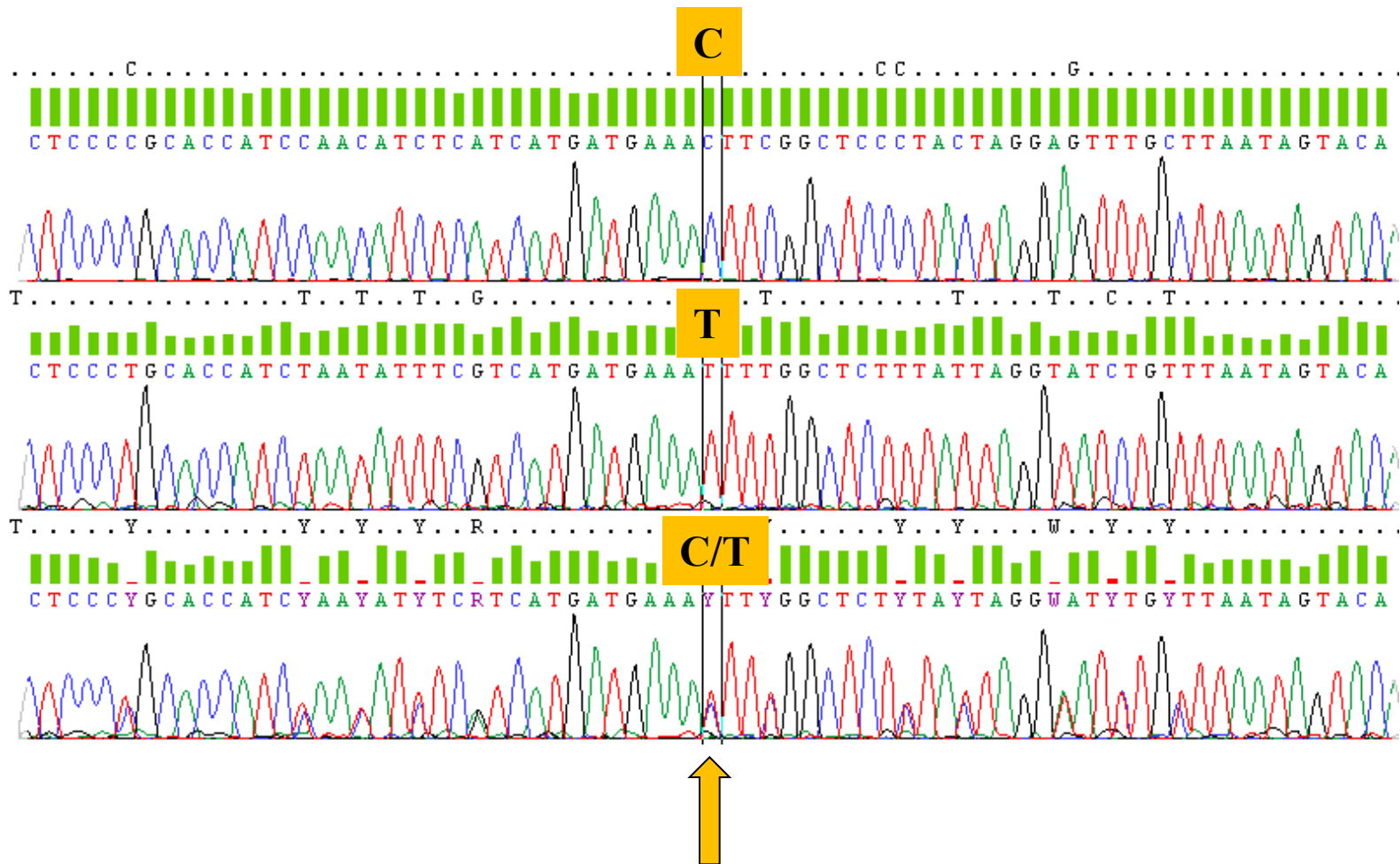

2. SNPs genotyping

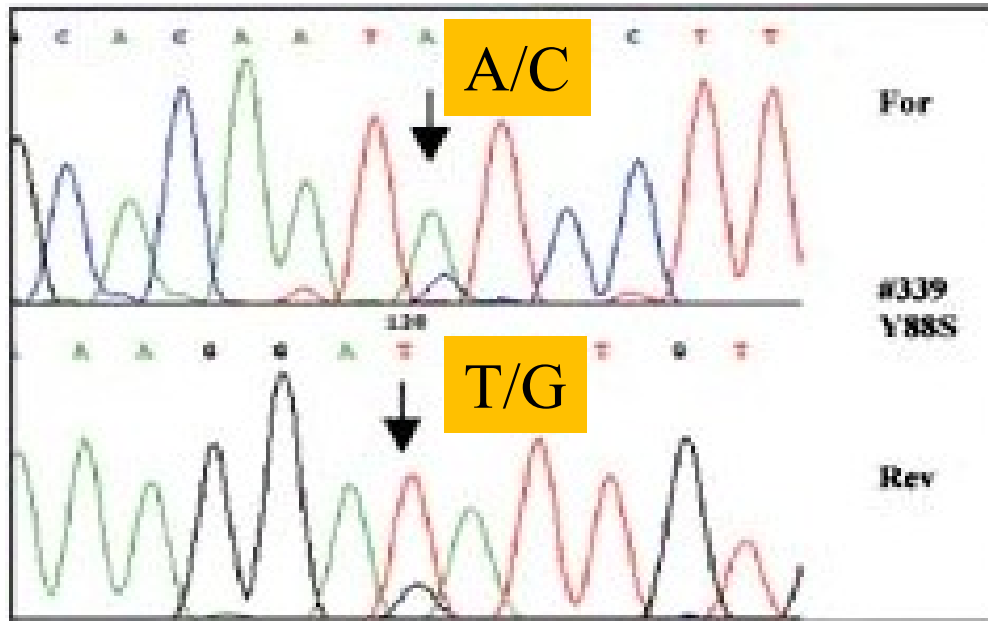
= zjištění genotypu daného jedince

SNPs genotyping - sekvenování?

Je drahé a nejasné u heterozygotů

Heterozygotes?

Sekvenování z obou stran - are you really sure?

SNPs genotyping - klonování a následné sekvenování?

- rozdělení dvou alel (či více u duplikovaných genů)

každý klon obsahuje jen jednu alelu

vector =
plasmid

izolace vektorů

!!! cloning – cca 800 Kč
!!! sequencing 1 clone – cca 100 Kč

PCR product

sekvenování insertů

↑
ligation, transformation

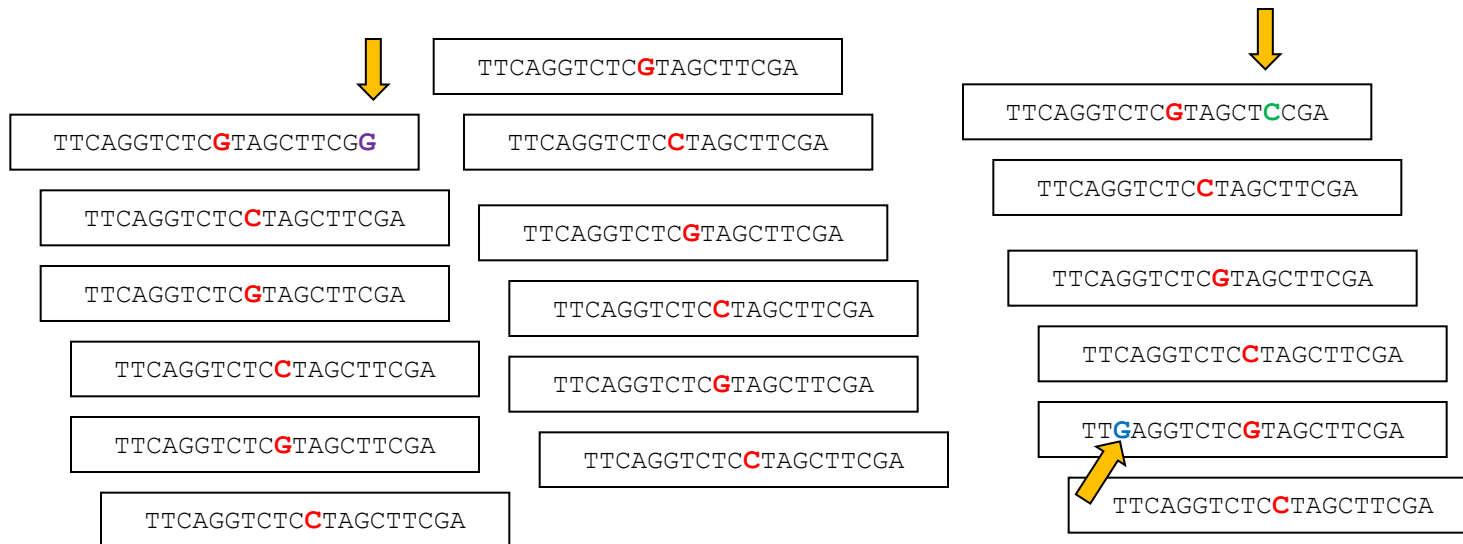
Ex.: heterozygote = two diff. alleles

PCR is making substitution errors that are visualised by cloning (!)

TTCAGGTCTC**G**TAGCTTCGA

TTCAGGTCTC**C**TAGCTTCGA

... před PCR = heterozygot G/C

PCR artefacts

Single-locus genetic markers

- SNPs (single nucleotide polymorphisms) – sekvenční polymorfismus
- kodominantní – je možné odlišit heterozygota (např. A/T) od homozygota (např. A/A)

CA**A**GTA

TG**G**ACG

CA**T**GTA

TG**C**ACG

A/T

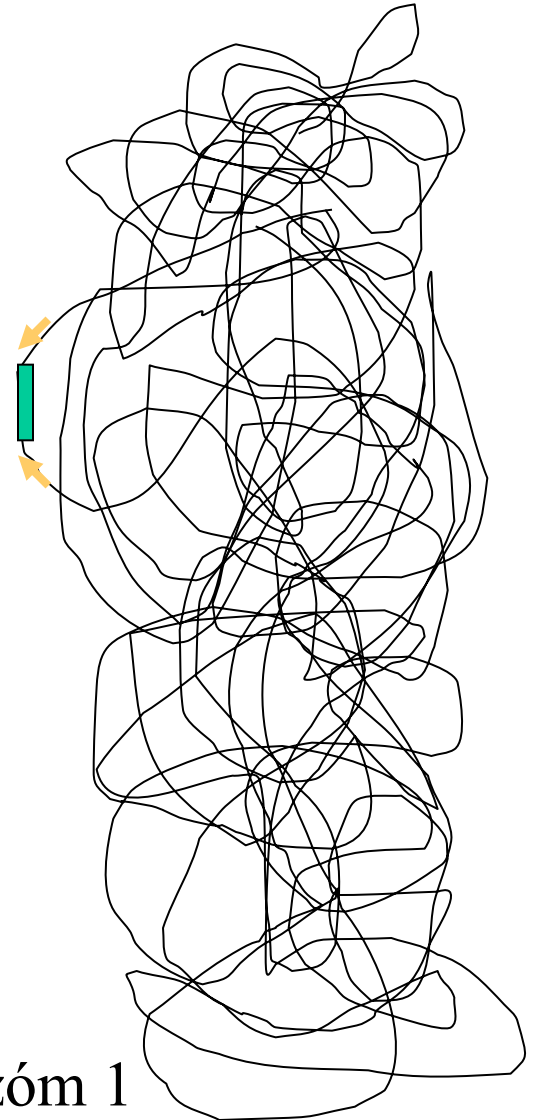
CA**A**GTA

TG**G**ACG

CA**A**GTA

TG**G**ACG

A/A

Př.: chromozóm 1

SNPs genotyping

1. Old standards (PCR-based)

- RFLP: PCR + štěpení + standardní elfo
- DGGE, TGGE, SSCP: PCR + nestandardní elfo
- původně detekce geneticky podmíněných chorob, např. cystická fibróza

2. New methods (not based on standard PCR)

- HRM: high-resolution melting (real-time PCR)
- real-time PCR se specifickými sondami (TaqMan, molecular beacon)
- ASPE: allele-specific primer extension
- SBE: single base extension
- SNP microarrays (GeneChip method)

SNP genotyping - old standards

PCR-RFLP

(restriction fragments length polymorphism)

Enzyme Site Recognition

- Each enzyme digests (cuts) DNA at a specific sequence = **restriction site**
- Enzymes recognize 4- or 6- base pair, **palindromic sequences** (eg GAATTC)

Restriction site

Palindrome

G T A G A A T T C A T T C A C G C A
C A T C T T A A G T A A G T G C G T

G T A G A A T T C A T T C A C G C A
C A T C T T A A G T A A G T G C G T

Fragment 1

Fragment 2

Běžné restrikční enzymy

EcoRI

- Escherichia coli
- 5 prime overhang

PstI

- Providencia stuartii
- 3 prime overhang

SNP genotyping - old standards

PCR-RFLP

Allele A

CCGATCA**A**TGCGGCAA
GGCTAGT**T**ACGCCGTT

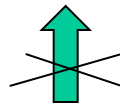

cutting by restriction endonuclease

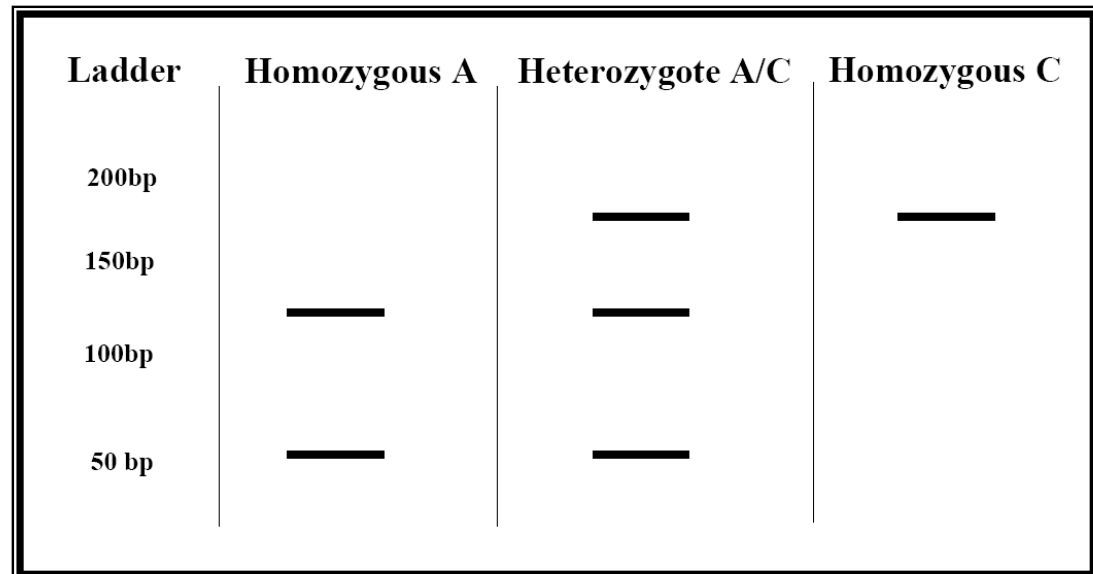
- neumožní nalézt novou variantu daného SNP (odliší pouze 2 formy daného znaku: +/-)

Allele C

CCGATCA**C**TGCGGCAA
GGCTAGT**G**ACGCCGTT

no cut

SNPs genotyping - old standards electrophoresis methods of mutation detection

- Thermal gradient gel electrophoresis (**TGGE**)
- Denaturing gradient gel electrophoresis (**DGGE**)
- Single-strand conformation polymorphism (**SSCP**)

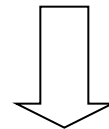
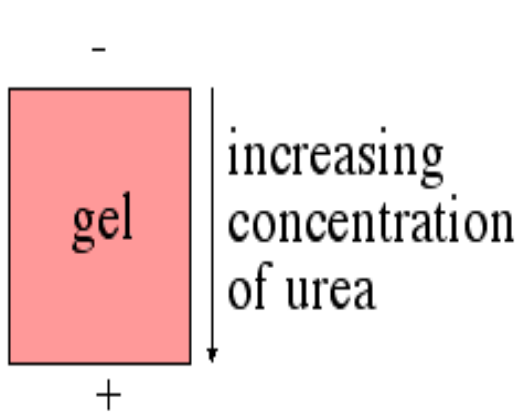
= special electrophoresis methods based on differences in mobility of different DNA sequences

Denaturing gradient gel electrophoresis (DGGE) (TGGE - podobné, ale gradient teploty)

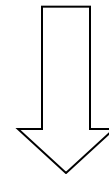
Krátké PCR fragmenty (200-700 bp) jsou separovány v denaturačním gradientu (PAGE = polyakrylamidový gel)

Fragmenty se stejnou délkou denaturují v odlišnou dobu v závislosti na koncentraci močoviny

=A POINT where the DNA BEGINS TO MELT

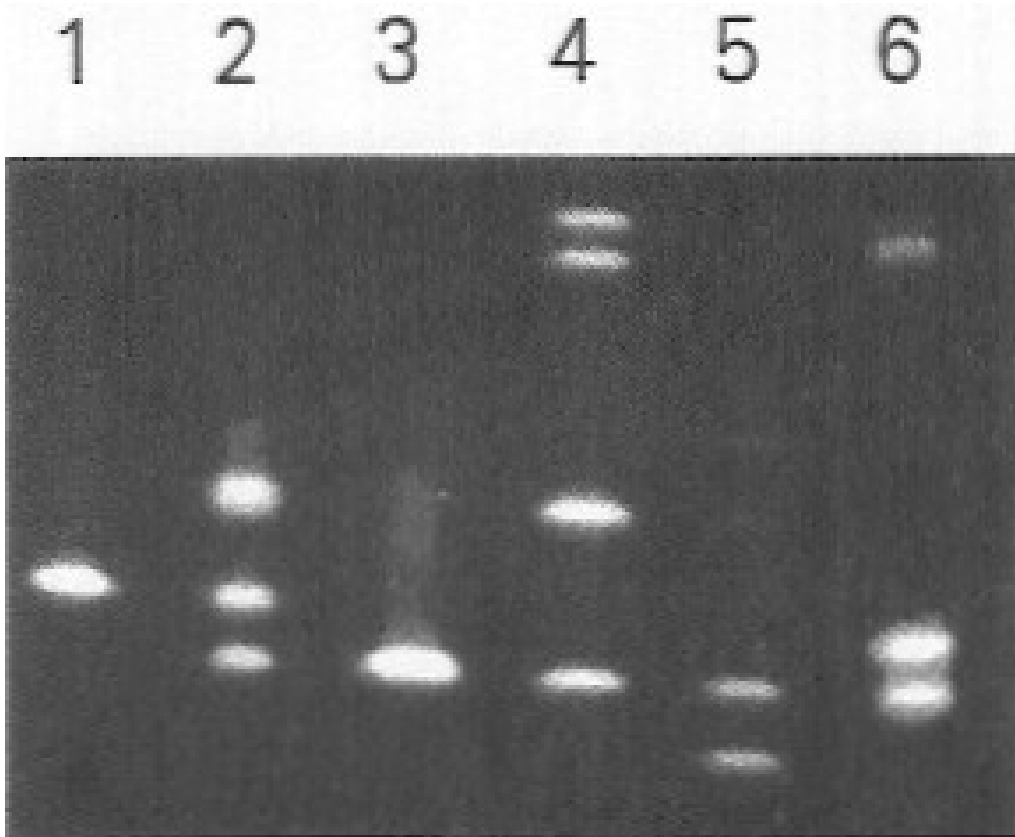

Denaturované fragmenty putují v gelu pomaleji

Po obarvení lze vidět rozdílné pozice PCR produktů v závislosti na jejich sekvenci

Detekce nových mutací – např. v diagnostice genetických chorob

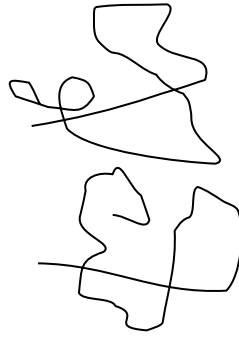
1- normal homozygote
3- homozygous mutations
will yield one band
on a different position
2, 4, 5, 6 - heterozygous
mutations will yield 4
bands (2 homozygous and 2
heterozygous)

**NOT ALL BANDS ARE
SEEN !!!!!**

Single strand conformation polymorphism (SSCP)

Allele 1 - C

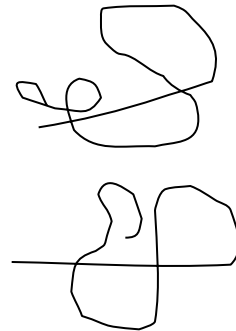
...CGCTT**C**AGG ...
...GCGAA**G**TCC...

heating - denaturation
snap-cooling → partial renaturation

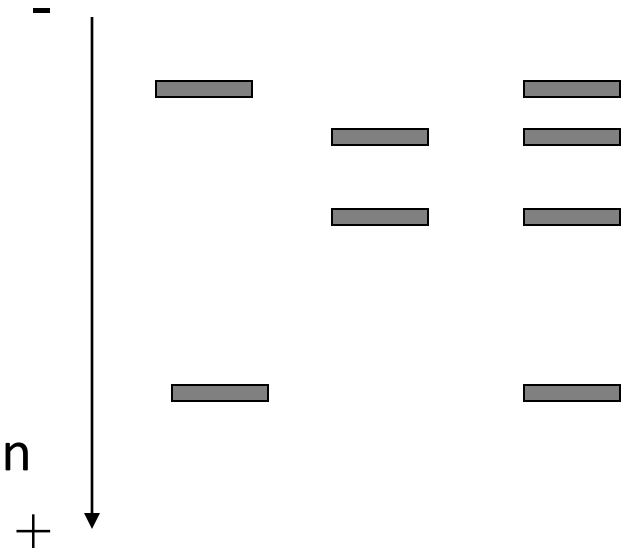
Allele 2 - A

...CGCTT**A**AGG ...
...GCGAA**T**TCC...

sequence-specific
ssDNA conformations

Homo1 Homo2 Hetero

!!! non-denaturing PAGE

radioisotopes
silver-staining
fluorescent dyes (SYBR gold)

Použití automatických sekvenátorů

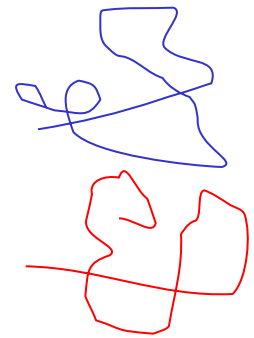
Why not non-denaturing electrophoresis?
e.g. CAP (conformation analysis polymer)

- well controlled electrophoresis
- two fluorescent labels
- high sensitivity

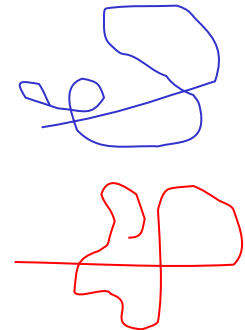
Allele 1

FAM... CGCTTCAGG ...
... GCGAAGTCC ...*HEX*

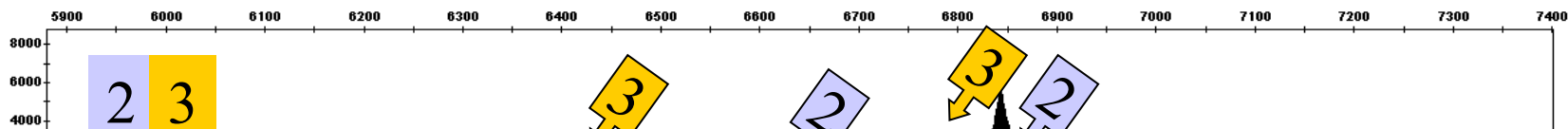
Allele 2

FAM... CGCTTAAGG ...
... GCGAATTCC ...*HEX*

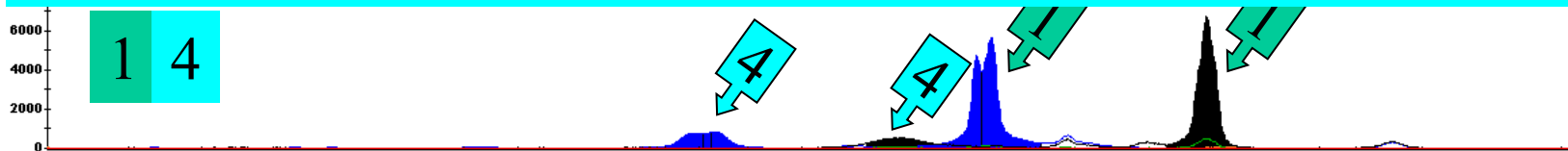
MHC Class II (DQA gene) – mice HZ

Sample File	Sample Name	Panel	DS	SQ
hz319_004.fsa	hz319	None		

1 hour, ~ 100 Kč/4 samples incl. PCR

Information about all alleles (vs. cloning-sequencing)

	Dye/Sample Peak	Sample File Name	Marker	Allele	Size	Height	Area	Data Point
	B.65	hz701_003.fsa			6537.54	788	6803	6530
	B.66	hz701_003.fsa			6542.55	830	17081	6535

Analýza elektroforetogramů

- např. GeneMapper (Applied Biosystems)
- specifický „Size+Conformation Standard“ pro každou teplotu
- srovnání více vzorků
- umožňuje detekci krátkých odlišných sekvencí s více SNPs (užitečné např. pro genotypizaci MHC, tj. vysoce variabilních genů)

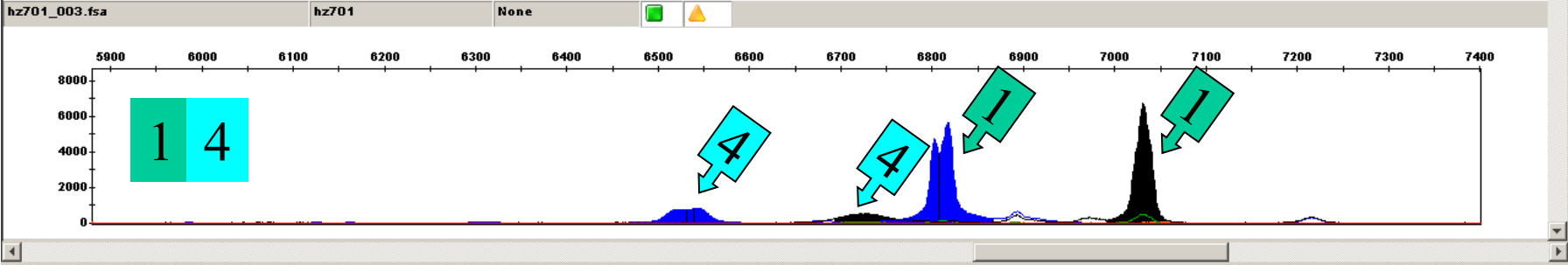
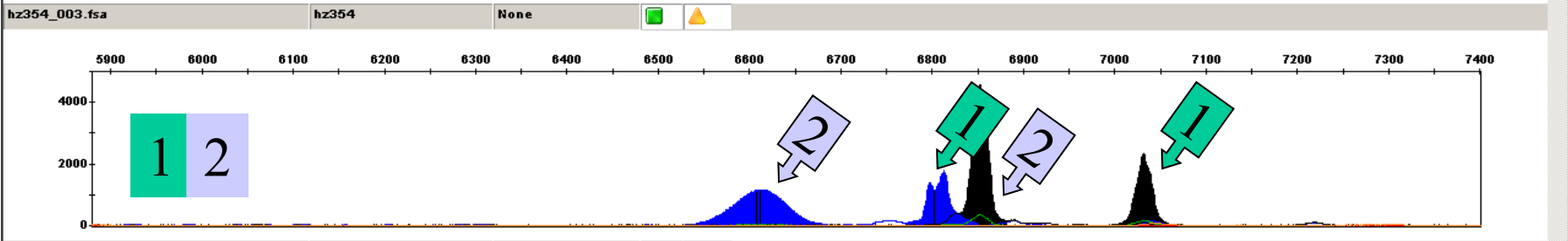
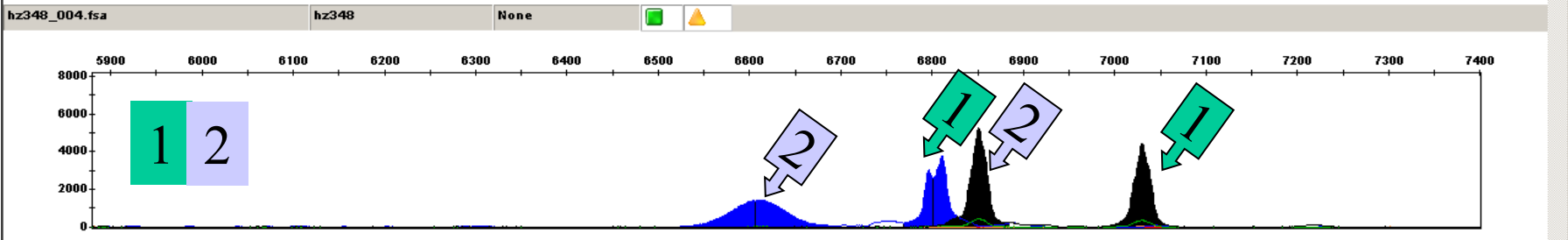
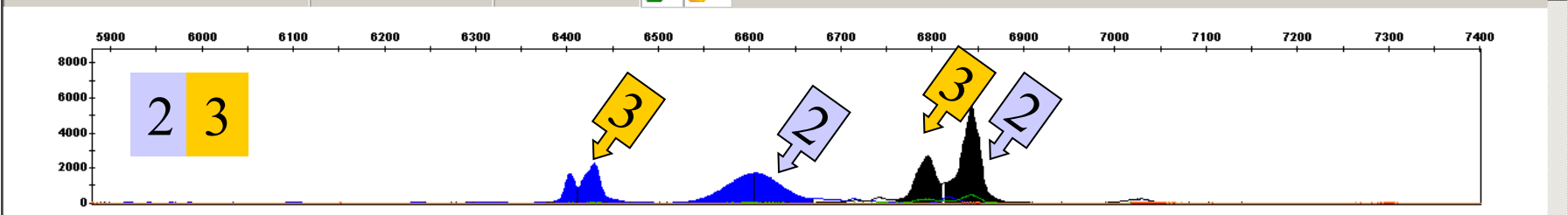
Použití

- 1) Genotyping of codominant markers
(e.g. single copy MHC genes)

MHC Class II (DQA gene) – house mice

Plot Setting: AFLP Default Panes: 4

Sample File	Sample Name	Panel	OS	SQ
hz319_004.fsa	hz319	None	Green	Yellow
hz348_004.fsa	hz348	None	Green	Yellow
hz354_003.fsa	hz354	None	Green	Yellow
hz701_003.fsa	hz701	None	Green	Yellow

Dye/Sample Peak	Sample File Name	Marker	Allele	Size	Height	Area	Data Point
B,65	hz701_003.fsa			6537.54	788		
B,66	hz701_003.fsa			6542.55	830		

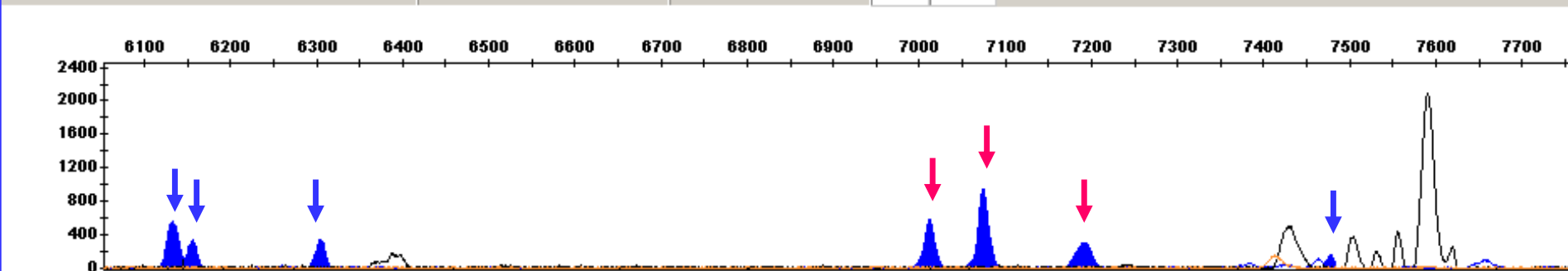
... even shape of the peaks is important !!!

Použití

- 1) Genotyping of codominant markers
(e.g. single copy MHC genes)
- 2) Identification of number of genes
(e.g. duplicated MHC genes)

Sedm píků stejné barvy=
= alespoň čtyři kopie daného genu !!!

SSCP of three individuals:

↓ - different alleles

↓ same alleles

Použití

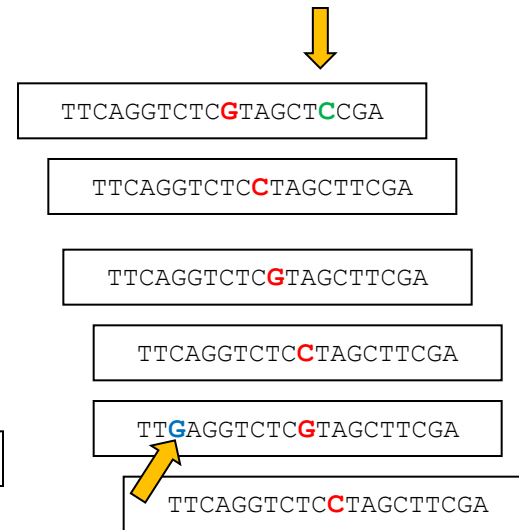
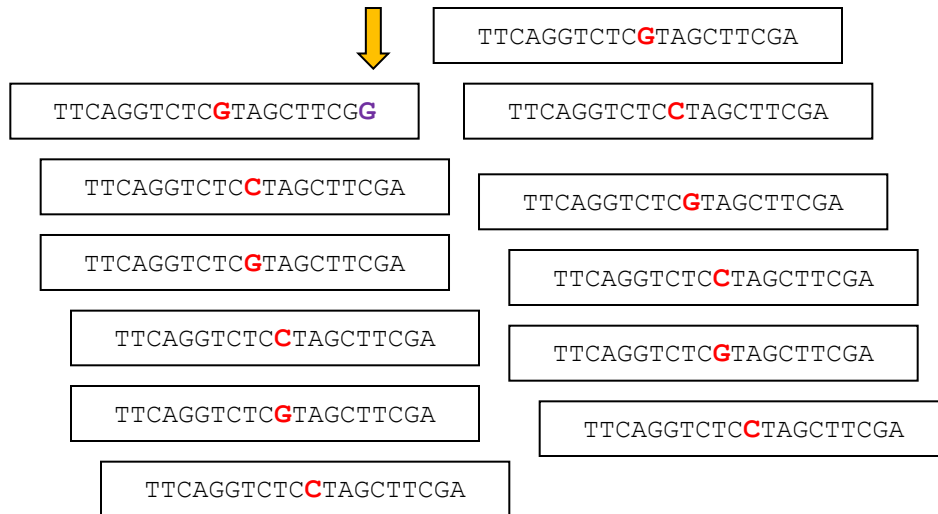
- 1) Genotyping of codominant markers
(e.g. single copy MHC genes)
- 2) Identification of number of genes
(e.g. duplicated MHC genes)
- 3) Detection of PCR artefacts during
cloning

Detection of PCR artefacts during cloning

TTCAGGTCTC**G**TAGCTTCGA

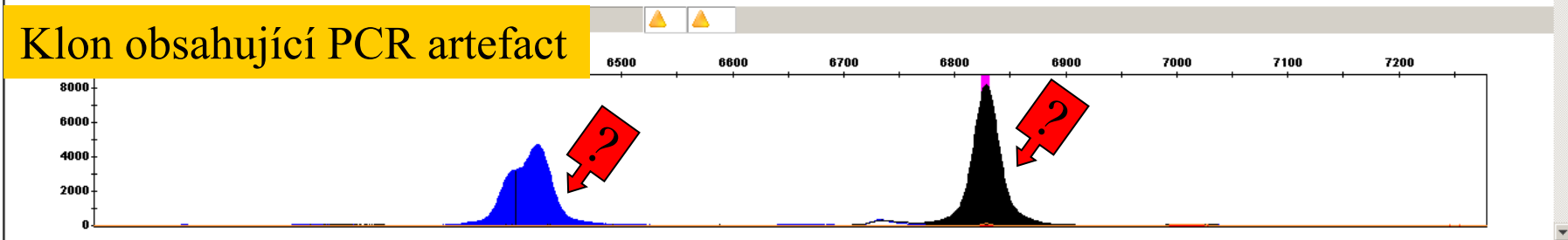
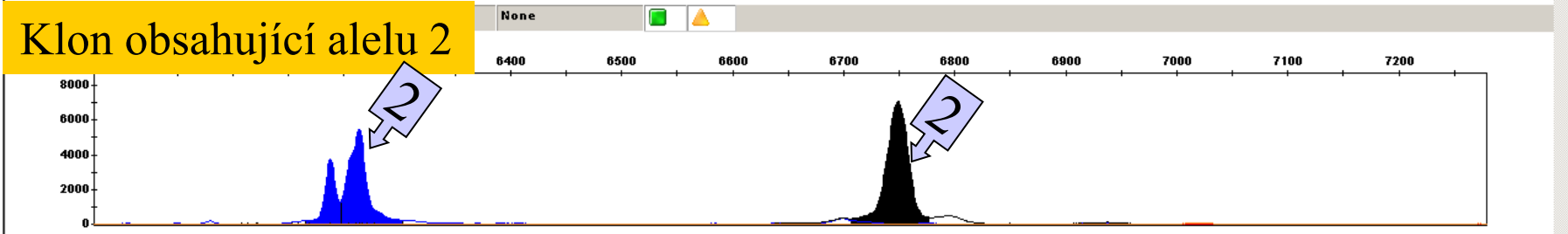
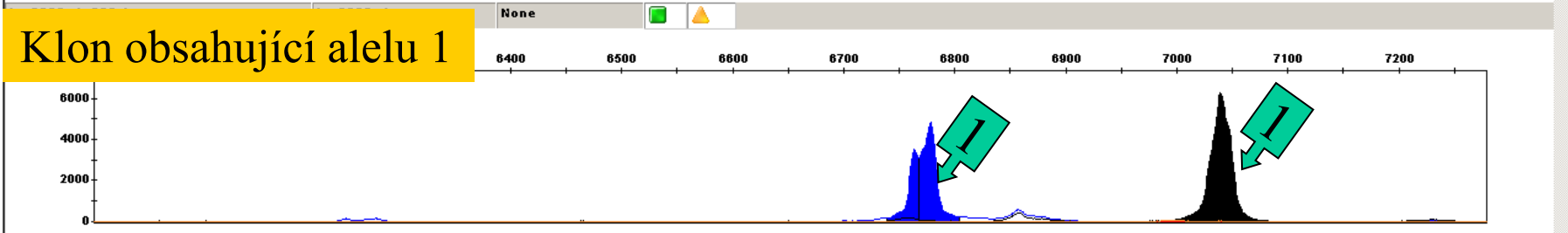
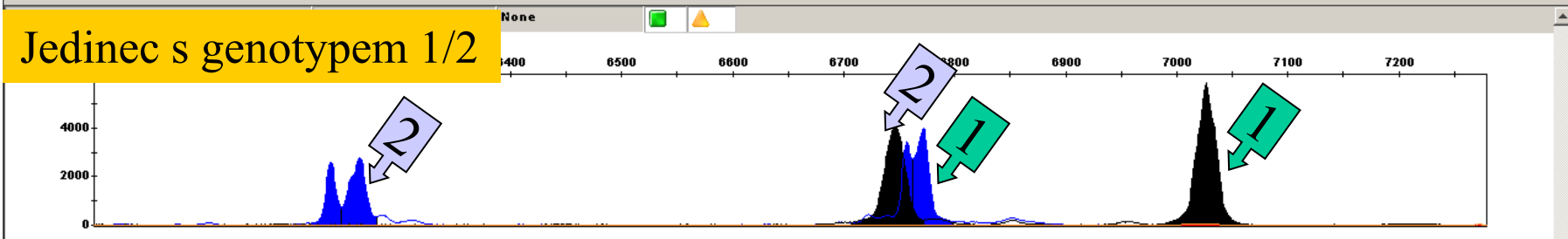
TTCAGGTCTC**C**TAGCTTCGA

... před PCR = heterozygot G/C

MHC Class II (DQA gene) – house mice

Sample File	Sample Name	Panel	OS	SQ
		None		

Dye	Sample Peak	Sample File Name	Marker	Allele	Size	Height	Area	Data Point
Y								
Y								

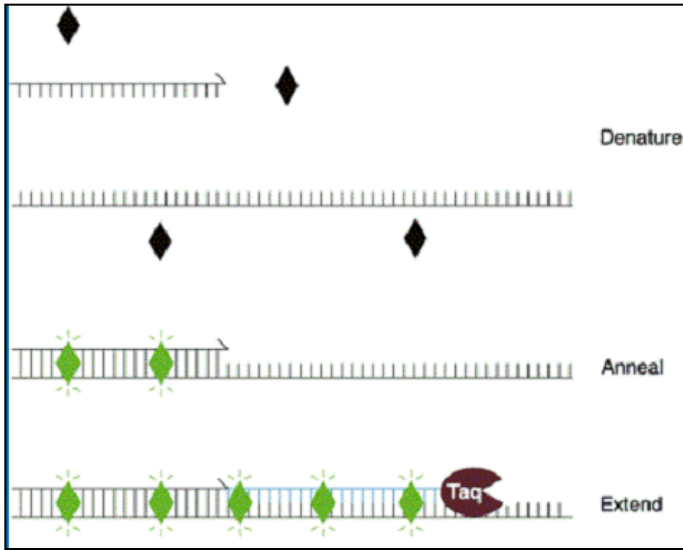
Detection of PCR artefacts during cloning of heterozygotes

SNP genotyping - new methods

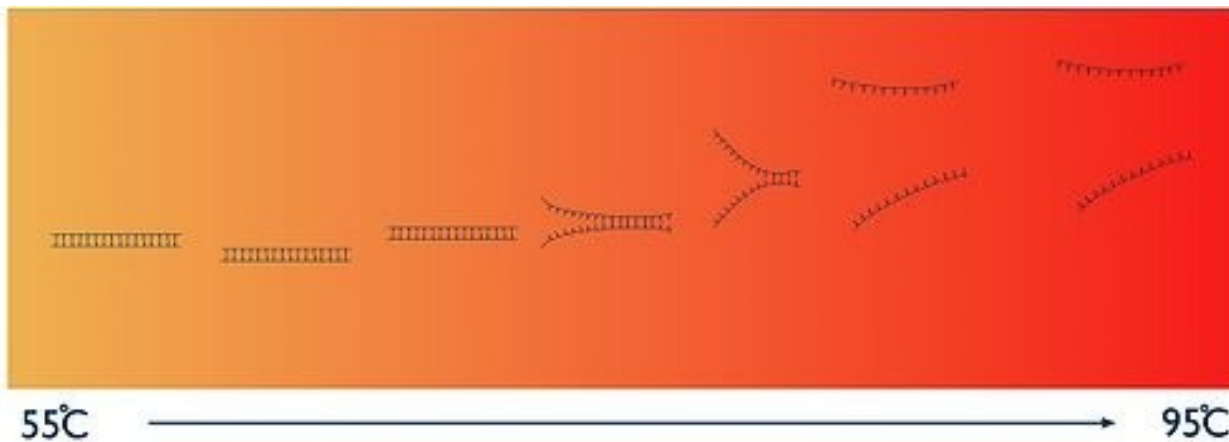
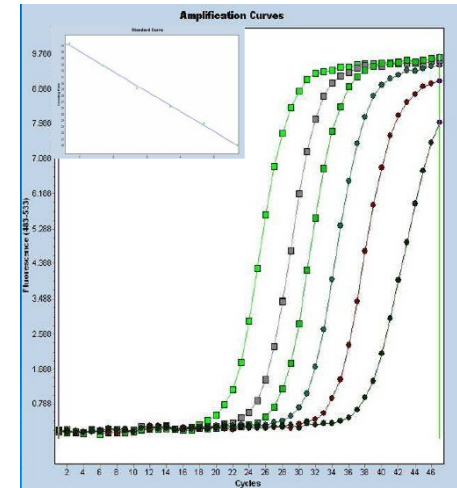
= not based on standard PCR

1. high-resolution melting temperature (HRMT)
2. real-time PCR se specifickými sondami (TaqMan, molecular beacon)
3. ASPE: allele-specific primer extension
4. SBE: single base extension
5. SNP microarrays (GeneChip method)

1. High-resolution melting temperature (HRMT)

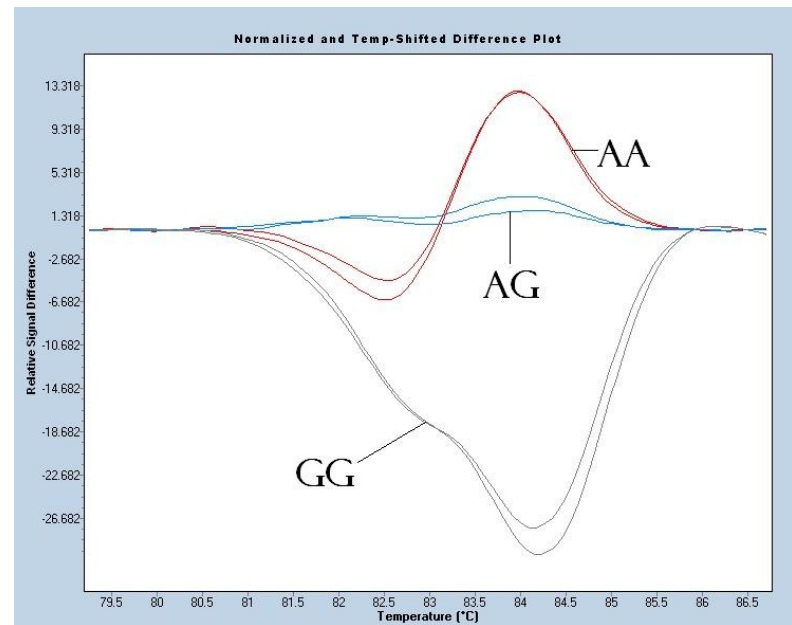
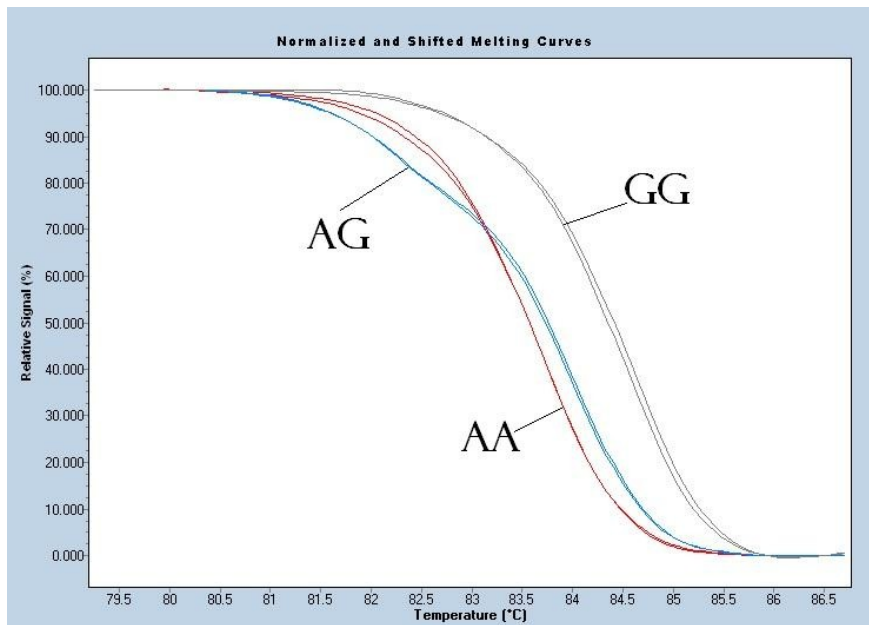

Step 1: real-time PCR = increase of fluorescence

Step 2: measuring melting after PCR = decrease of fluorescence

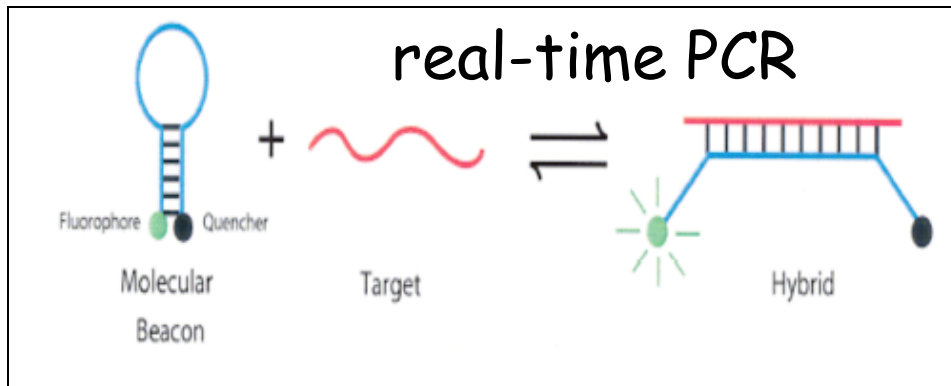
HRMT genotyping

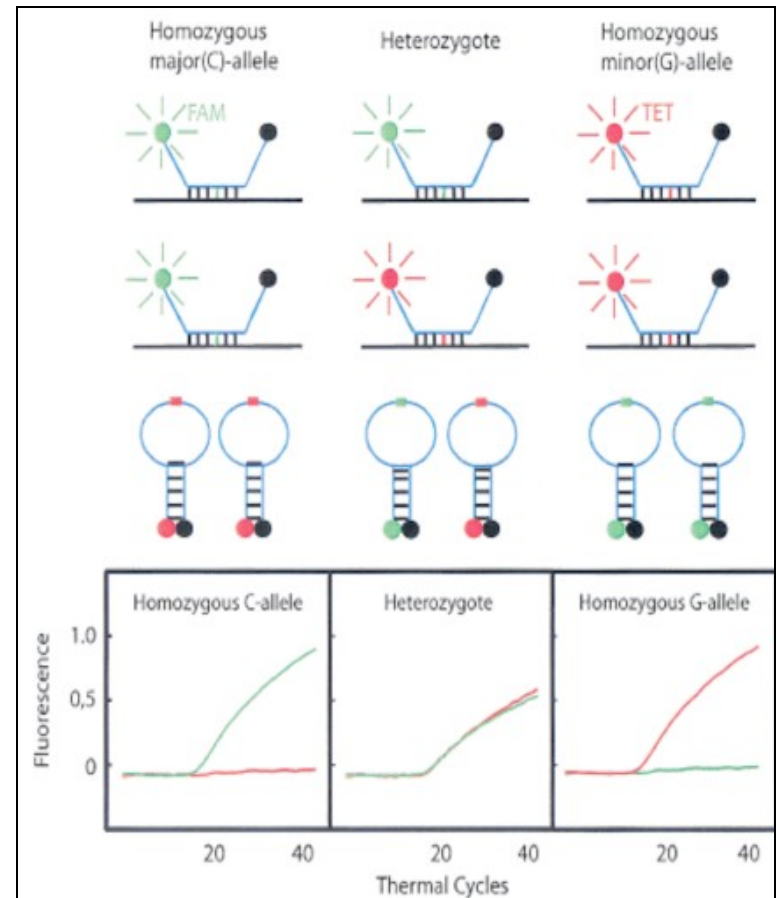
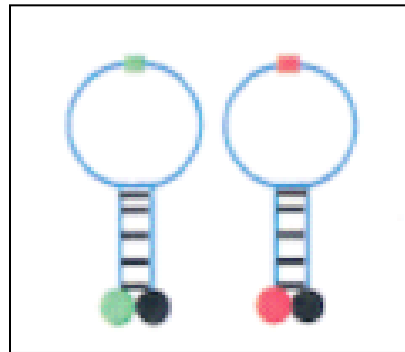
Detekce heterozygotů

- velmi levná a jednoduchá metoda - v podstatě jen qPCR
- vhodná na genotypizaci jednoduchých SNP u velkého množství vzorků

2. Real-time PCR se specifickou sondou

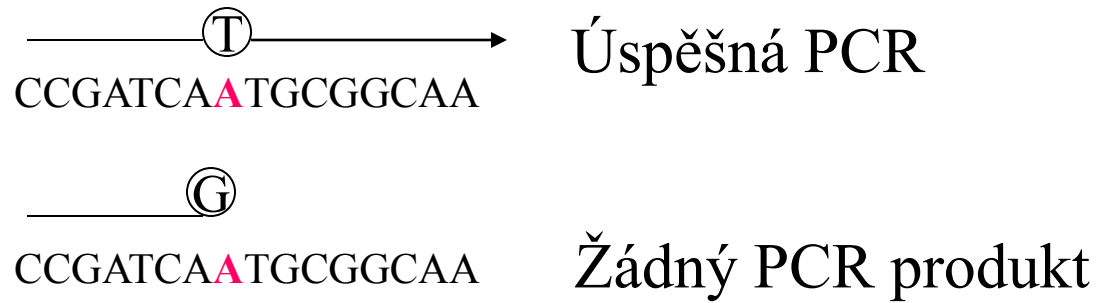
sondy
specifické pro
jednotlivé alely

1) TaqMan sondy

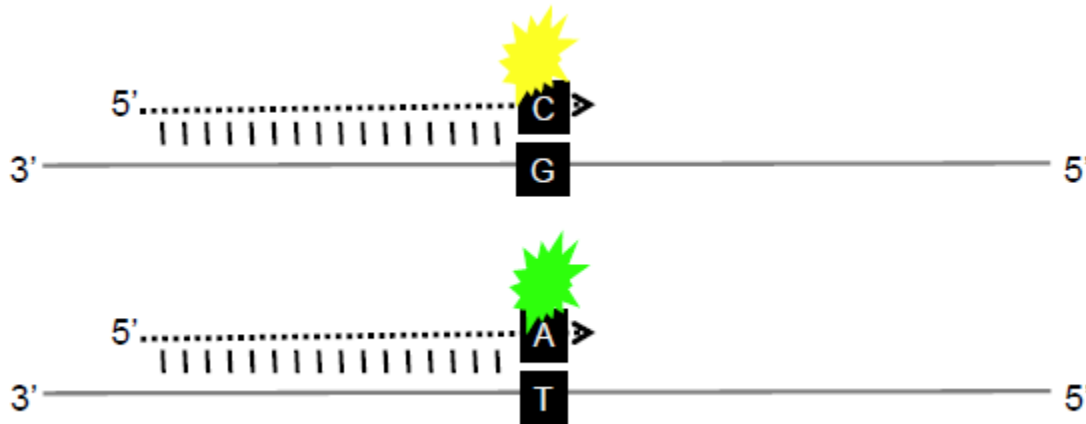
2) Molecular Beacons („maják“)

3. ASPE: allele-specific primer extension

- dvě PCR se specifickými primery
- 3' terminální nukleotid na primerech je komplementární k SNP nukleotidu
- alelově-specifická amplifikace je umožněna vysoce specifickou polymerázou

ASPE: allele-specific primer extension (automatizovaná verze)

- existují zoptimalizované multiplexy pro modelové druhy (např. člověk 1536 SNPs)
- fluorescenční detekce (Illumina)

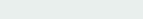
Kompetitive Allele Specific PCR

1) Assay components:

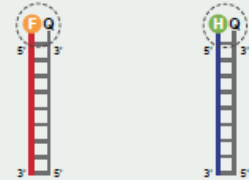
A) Primer mix

Allele specific forward primers:

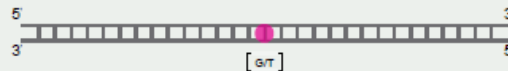

Reverse primer:
3' 5'

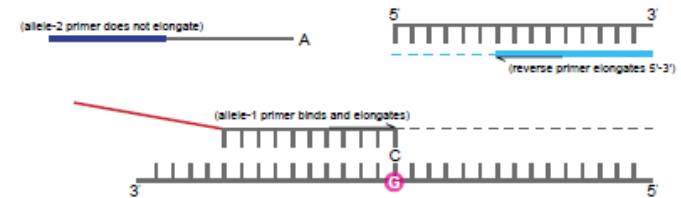
B) Master mix

C) DNA template (sample)

2) Denatured template and annealing components – PCR round 1:

3) Complement of allele-specific tail sequence generated – PCR round 2:

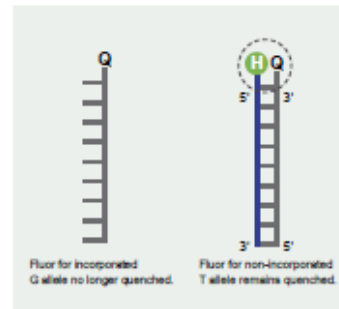

4) Signal generation – PCR round 3:

Thermal cycling results in exponential increase in allele-1 amplicon. As PCR continues, an increasing amount of FAM labelled oligo binds to the allele-1 amplicons. Fluorescence occurs as FAM labelled oligo is no longer quenched.

Allelic discrimination achieved through competitive annealing of two allele-specific forward primers, each containing a unique tail sequence that corresponds with a distinctly labelled FRET cassette in the master mix.

Legend

- Allele-1 tail FAM™-labelled
- Allele-2 tail HEX™-labelled
- Common reverse primer
- FAM™ dye
- HEX™ dye
- Target SNP
- Quencher

The KASP™ genotyping assay
from LGC Genomics

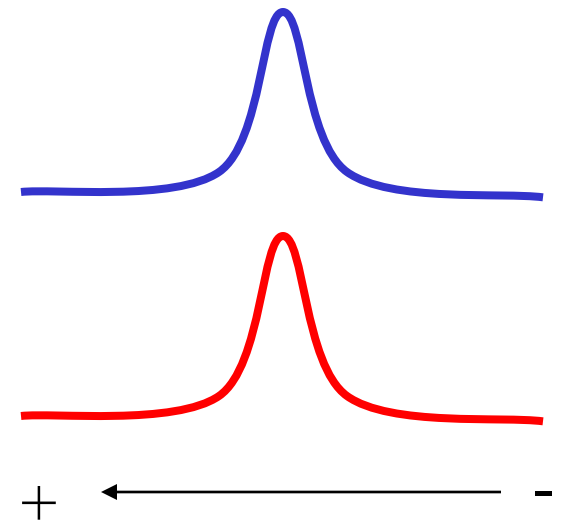
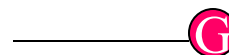
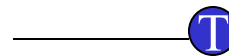
Cena analýzy („outsourcing“)

Small scale study of 15 SNPs genotyped over 96 samples where no Assay on Demand (an alternative type of assay from ABI) SNP exists

	LGC Genomics cost	ABI Taqman® Assay by Design
SNP assay design costs (validation)	£1,620.00	£6,750.00
Genotyping cost	£701.50	£388.80
Total	£2,321.50	£7,138.80

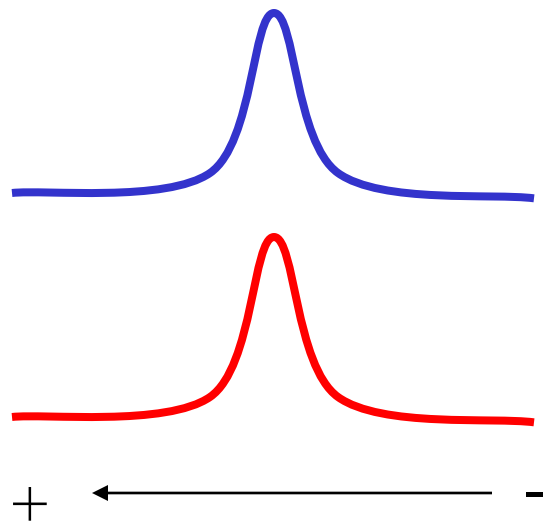
The KASP™ genotyping assay
from LGC Genomics

4. SBE: single base extension

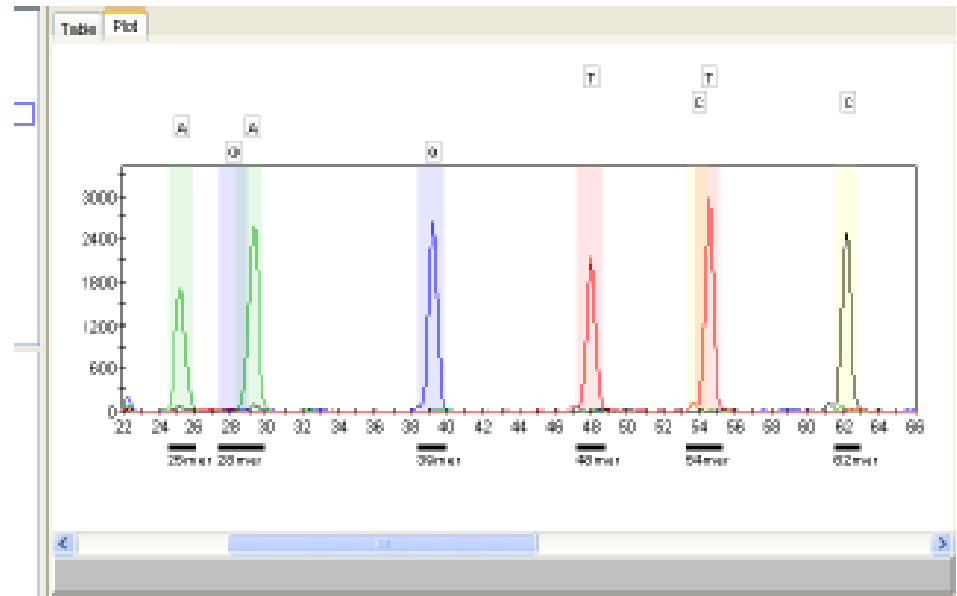

- pouze jeden dideoxynukleotid je přidán k primeru
- detekce různými metodami

Detekce SBE produktů kapilární elektroforézou

kapilární elektroforéza
SNaPShot Multiplex Kit
(Life Technologies)

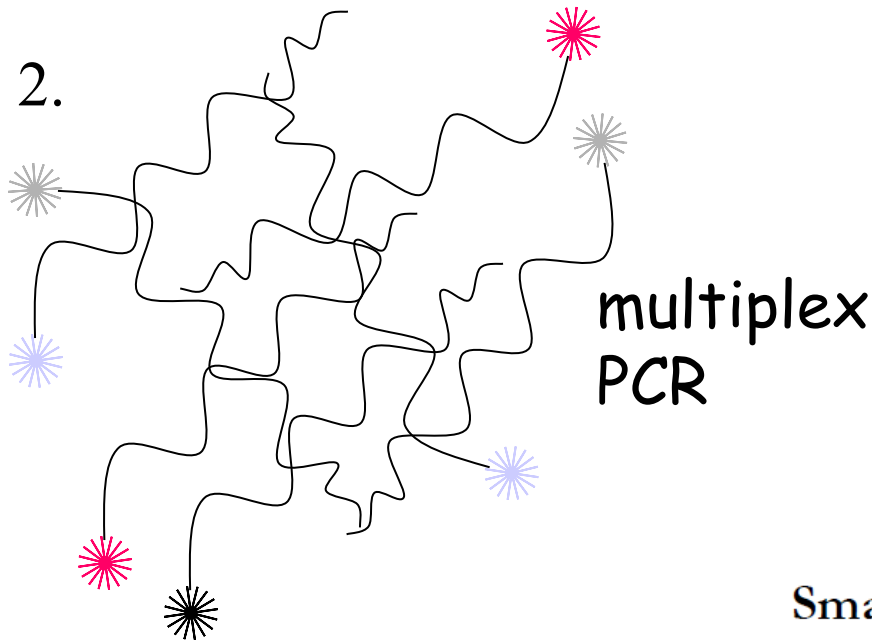
„multiplex version“ - různě
dlouhé primery, aby bylo
možné odlišit různé lokusy

Detekce SBE produktů přes „microarray“ (tj. hybridizace)

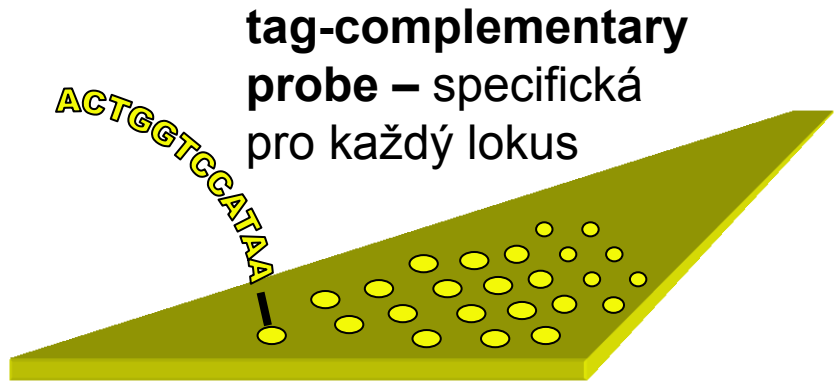
1. **tag** – specifický pro každý lokus

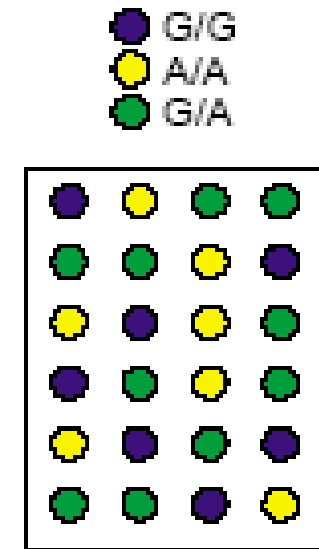
- 2.

- 3.

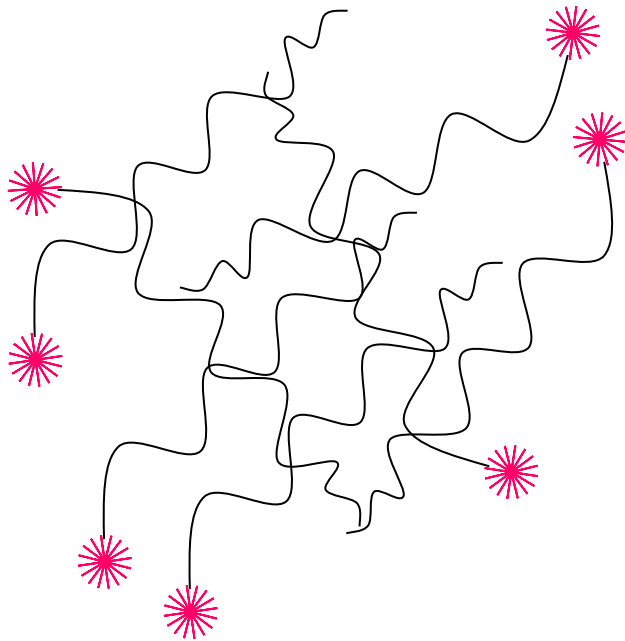
- 4.

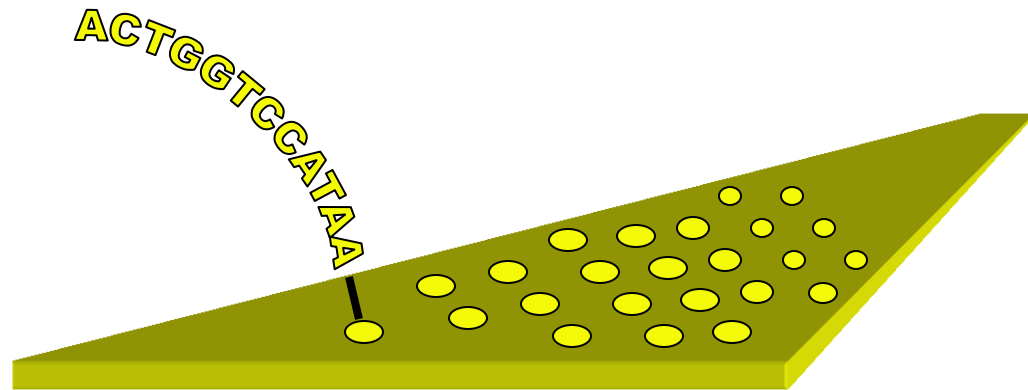
Small-scale “in house” SNP genotyping

multicolor detection (using of 5' oligonucleotide tags on SBE primers)

5. Microarray analýza SNPs (celogenomový přístup - „chip technology“)

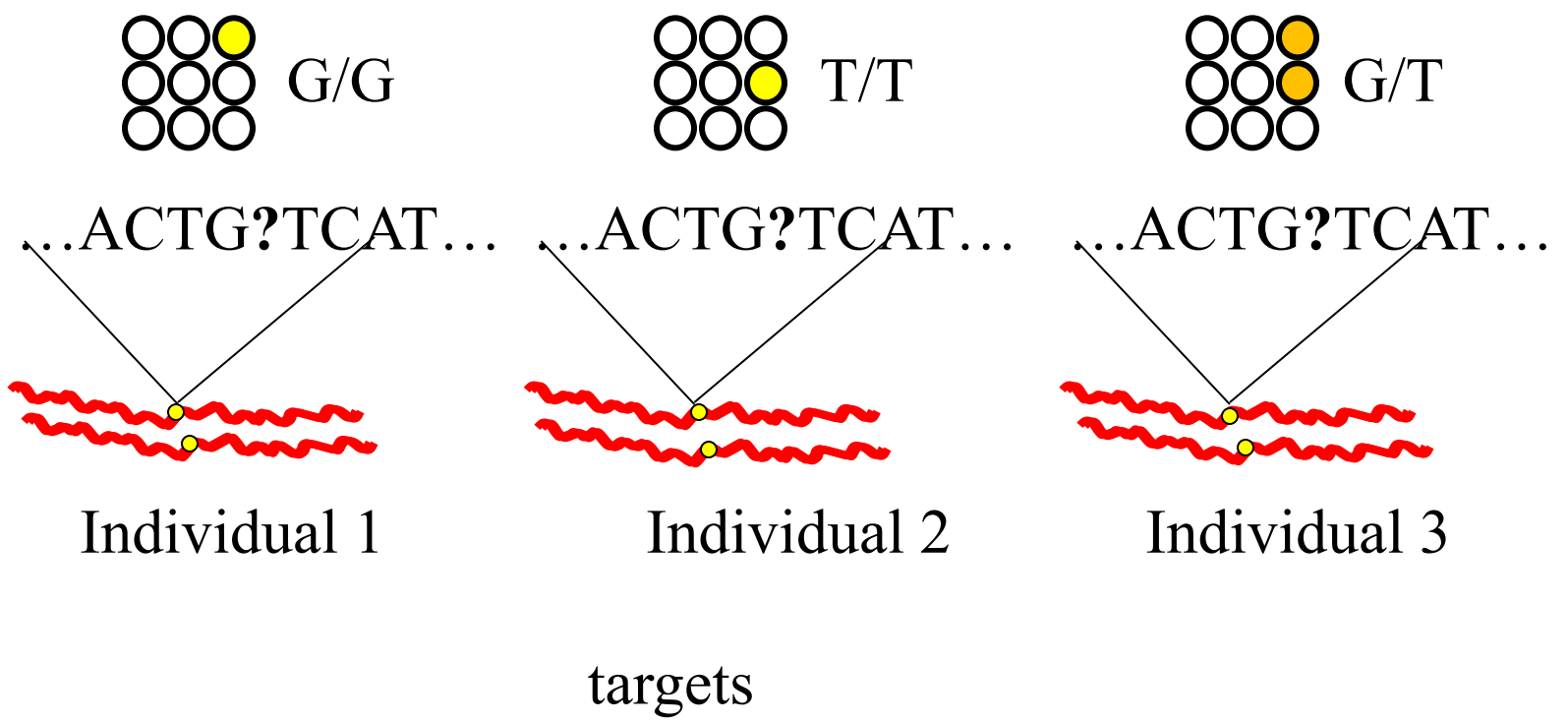

Target (genomická DNA
rozštěpená restričními
enzymy)

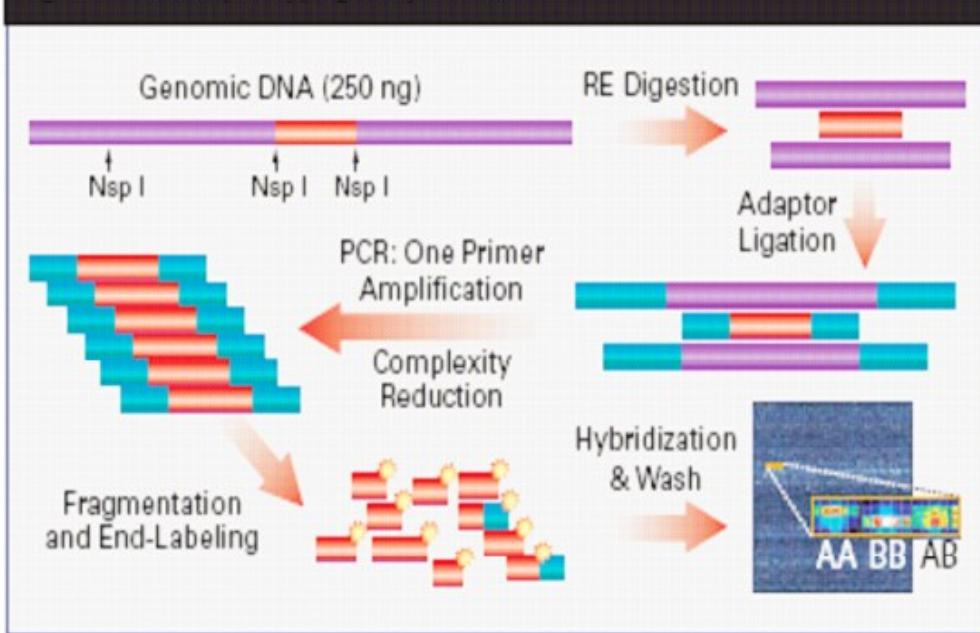
Probe
(specifická sonda pro každou
alelu)

Microarray SNP Genotyping

Detekce: např. Affymetrix

Figure 1: GeneChip® Mapping Assay Overview.

Affymetrix® Mouse Diversity Genotyping Array

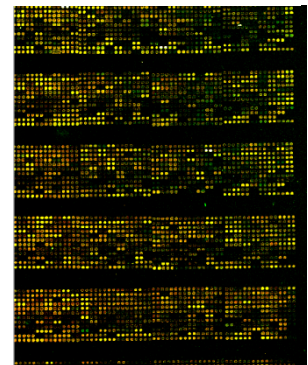

- 10 tisíc – 500 tisíc SNP znaků najednou – „chip technology“

- např. Mouse Diversity Genotyping Array – 623 tisíc SNPs (je známa pozice každého z nich na genomu)

- je možné si navrhnout vlastní Array

Affymetrix
Revolutionize life

Fees - Whole Genome Genotyping									
Platform	SNP multiplex	# samples per array	# genotypes	array \$	reagent \$	core fee \$	Project price per sample	Project price per genotype	volume discount bins
Affymetrix 10K	10,000	1	10,000	185	50	255	\$490.00	\$0.0490	
Affymetrix 50K	50,000	1	50,000	210	50	255	\$515.00	\$0.0103	
Affymetrix 100K (50K x2)	100,000	1	100,000	420	100	510	\$920.00	\$0.0092	
Affymetrix 250K	250,000	1	250,000	470	55	255	\$780.00	\$0.0031	
Affymetrix 500K (250K x2)	500,000	1	500,000	940	110	510	\$1,560.00	\$0.0031	
Affymetrix 500K (250K x2)	500,000	1	500,000	800	110	510	\$1,420.00	\$0.0028	1000-2000 samples
Affymetrix 500K (250K x2)	500,000	1	500,000	700	110	510	\$1,320.00	\$0.0026	2001-5000 samples
Illumina Human-1	109,000	1	109,000	800	na	110	\$910.00	\$0.0083	1-256 samples
Illumina Human-1	109,000	1	109,000	720	na	110	\$830.00	\$0.0076	257-496 samples
Illumina Human-1	109,000	1	109,000	640	na	110	\$750.00	\$0.0069	497-736 samples
Illumina Human-1	109,000	1	109,000	560	na	110	\$670.00	\$0.0061	737-976 samples
Illumina Human-1	109,000	1	109,000	480	na	110	\$590.00	\$0.0054	977+ samples
Illumina HumanHap300	317,000	1	317,000	1100	na	110	\$1,210.00	\$0.0038	1-256 samples
Illumina HumanHap300	317,000	1	317,000	990	na	110	\$1,100.00	\$0.0035	257-496 samples
Illumina HumanHapS	240,000	1	240,000	700	na	110	\$810.00	\$0.0034	737-976 samples
Illumina HumanHapS	240,000	1	240,000	600	na	110	\$710.00	\$0.0030	977+ samples
Illumina HumanHap550	550,000	1	550,000	1600	na	110	\$1,710.00	\$0.0031	1-256 samples
Illumina HumanHap550	550,000	1	550,000	1440	na	110	\$1,550.00	\$0.0028	257-496 samples
Illumina HumanHap550	550,000	1	550,000	1280	na	110	\$1,390.00	\$0.0025	497-736 samples
Illumina HumanHap550	550,000	1	550,000	1120	na	110	\$1,230.00	\$0.0022	737-976 samples
Illumina HumanHap550	550,000	1	550,000	960	na	110	\$1,070.00	\$0.0019	977+ samples
HumanHap300 + HumanHapS	550,000	1	550,000	1750	na	220	\$1,970.00	\$0.0036	1-256 samples
HumanHap300 + HumanHapS	550,000	1	550,000	1575	na	220	\$1,795.00	\$0.0033	257-496 samples
HumanHap300 + HumanHapS	550,000	1	550,000	1400	na	220	\$1,620.00	\$0.0029	497-736 samples
HumanHap300 + HumanHapS	550,000	1	550,000	1225	na	220	\$1,445.00	\$0.0026	737-976 samples
HumanHap300 + HumanHapS	550,000	1	550,000	1050	na	220	\$1,270.00	\$0.0023	977+ samples

Použití u příbuzných druhů je možné, ale je tam velmi silný „ascertainment bias“